

[www.vulkani.rs](http://www.vulkani.rs)  
[office@vulkani.rs](mailto:office@vulkani.rs)

Naziv originala:  
Alex Hay  
THE HOUSEKEEPERS

Copyright © Alex Hay 2023

First published in Great Britain in 2023 by HEADLINE REVIEW

An imprint of HEADLINE PUBLISHING GROUP

Translation Copyright © 2024 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-05014-1



Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

# DOMAĆICE

ALEKS HEJ

Prevela Jovana Palavestra

VULKAN  
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2024.



Za moju majku, zbog koje sam počeo da pišem.  
I za Toma, koji je navijao za mene na svakom koraku.





*Kuća De Vrsovih*

BILA BI POČASTVOVANA DA  
SVOJIM PRISUSTVOM UVELIČATE

*bal pod maskama*

*koji će se održati u ponedjeljak,*

*dvadeset šestog juna hiljadu devetsto pete*



PARK LEJN, WI

SVEČANA TOALETA OBAVEZNA

POTVRDITE SVOJ DOLAZAK GOSPODARICI KUĆE









## POŠTANSKI TELEGRAM

Mesto  
pečata:

U slučaju da sumnjate u sigurnost isporuke ovog telegrama, on će biti ponovo poslat nakon plaćanja polovine prvobitno plaćenog iznosa za slanje. U slučaju da se utvrdi bilo kakva nepravilnost, iznos plaćen za ponovljeno slanje biće vraćen. Posebni uslovi primenjuju se na ponovljeno slanje međunarodnih telegrama.

Dostavljeno: 11.02

Naknade } .PLAĆENO.....



DAJE SE NA ZNANJE DA JE TRŽIŠTE OTVORENO STOP  
PRIMAMO SAMO NAJBOLJE PONUDE STOP  
SREĆNO SVIMA STOP



*Petak, 2. jun 1905.  
Park lejn, London*

Gospođa King poređala je sve noževe po kuhinjskom stolu. Nije to učinila kako bi uplašila gospodina Šeperda, iako je znala da će se ovaj uplašiti, već čisto da mu stavi do znanja. Njeni noževi su dobri. Odlično se stara o njima. Ovo je njena kuhinja.

Izribali su kuhinju do poslednjeg pedlja, kao da žele da spreče zarazu. Površina stola je i dalje bila vlažna. Osećala je kako se kuća napinje, ta planina od mermera, gvožđa i stakla, i kako cevi drhte iznad nje.

Pretpostavljala je da ima dvadeset minuta pre nego što je izbace. Madam je bila budna i ushodala se gore po tihom, prostranom spratu sa spavaćim sobama u boji slonovače, a već su kasnili sa doručkom. Gospođa King nije smela da traći vreme. Niti da ugrozi druge. Nije je zanimalo šta će se njoj desiti – odavno je to prestalo da je brine – ali problemi imaju naviku da se množe, šire pipke, hvataju druge u svoju zamku. Kretala se brzo, idući od fioke do fioke, proveravala, preturala. Tražila je neku izbočinu, nešto što fali, nešto što nije na svom mestu. Ali sve je bilo u savršenom redu.

Preterano savršenom, pomislila je, naježivši se.

Na zidu se ukazala senka.

„Trebaće mi vaši ključevi, gospođo King.“

Namirisala je gospodina Šeperda kako stoji iza nje. Bio je to smrad koji mu je isparavao iz kože, miris zaprške, masti i muškog mošusa.

Diši, govorila je sebi. Okrenula se ka njemu.

Kao batler, bio je odličan. Ali još bolje bi se snašao kao sveštenik. Tako se nekako nosio, zastrašujuće pobožno. Zurio je u nju, gosteći se pogledom, i uživao u svakoj sekundi.

„Dobro jutro, gospodine Šeperde“, rekla je, opuštenog glasa kao i svakog jutra.

Pravilo gospe King glasilo je ovako: odabereš li prvi korak mudro, sve će poći po tvome. Odabereš li pogrešno, bićeš saterana u čošak i izudarana do smrti. Gospodin Šeperd je stisnuo usne. Imao je čudna usta, poput izvitoperenog pupoljka.

„Ključevi“, rekao je i ispružio ruku.

Pravo na stvar, dakle. Zaobilazila ga je dok se približavala. Želela je da u glavi zabeleži prizor njegovog lica. Posle će joj to biti od koristi, kada sve već krene po planu. Biće joj to sav podstrek koji joj je potreban.

„Nisam još uvek završila sa zadacima, gospodine Šeperde“, rekla je.

Zakoračio je blago unazad kako bi zadržao rastojanje između njih. „Za tim sada nema potrebe, gospođo King“, rekao je, bacivši pogled ka vratima.

Drugi članovi posluge prisluškivali su u kuhinjskom hodniku. Osećala ih je skrivene van vidokruga, u senkama. U glavi ih je složila kao šahovske figurice. Šofer i baštovan su u dvorištu, čistačice na zadnjem stepeništu. Kuvarica je u ostavi, u nervnom rastrojstvu, i iziritirano uvrće maramicu u čvorove. Vilijam, sklonjen u kancelariju gospodina Šeperda, pod teškom je stražom. Alis Parker se na spratu drži podalje od nevolje. Svi oni gledaju na sat. Čitava kuća čeka, vreme je stalo.

„Nikada ne ostavljam posao napola završen, gospodine Šeperde“, rekla je i zaobišla ga. „To već znate.“

I krenula je ka vratima.

Videla je obličja kako se raštrkavaju i upadaju u ostave i kancelarije. Cipele su joj snažno odzvanjale po kamenom podu. Osetila je hladan i vlažan povetarac kako dopire sa zadnjeg stepeništa i zapitala se da li će joj nedostajati. Ova hladnoća. Neumitni miris kiseline za čišćenje u vazduhu. Nije lepo, nimalo, ali poznato je. Čudo je to kako se čovek nakon toliko vremena navikne na neke stvari. Čak i zastrašujuće.

Gospodin Šeperd je krenuo za njom. Bio je poput jegulje, mesnat i opak, a umeo je da se kreće brzo kada bi to hteo.

„Gospođo King“, dozvao ju je, „sinoć smo vas videli u muškim odajama.“

„Znam“, rekla mu je gospođa King preko ramena.

Strmo stepenište vodilo je od kuhinjskog prolaza do predvorja. Pogled je držala uprt u vrata prekrivena zelenom čohom na vrhu. Bila je to granica između dva sveta. Sa druge strane vazduh je bio ređi, a svetlo se mrzlo oko ivica. „*Nemojte gore*“, doviknuo je Šeperd za njom.

Gospođu King nije bilo briga. Zasvrbelo bi je unutrašnjost nosa kada bi joj Šeperd naređivao. „Moram nešto da proverim“, rekla je.

Nastavio je za njom, pa su se stepenice zatresle.

Hajde, pomislila je gospođa King, pojuri me.

„Da ste odmah stali“, rekao je i posegao ka njoj da je povuče.

Stala je na stepeništu. Neće bežati od Šeperda.

Zgrabio ju je za ručni zglob tako da su mu mesnati kratki prsti pritisnuli njene vene. Dah mu je smrdeo na ustajalost, ali nije se sklonila od njega. Uradila je ono što on najviše mrzi. Pogledala ga je pravo u oči.

Rekao je: „Šta ste to *radili* sinoć, gospođo King?“

Šeperd je sa godinama počeo da ćelavi, a ostalo mu je samo nešto malo zakržljalih dlačica po čelu. I pored toga zalizivao ih je uljem. Sigurno ih je svako jutro voskirao, jednu po jednu.

„Možda sam mesečarila.“

„Možda?“

„Da, možda.“

Gospodin Šeperd je blago olabavio stisak. Videla ga je kako razmišlja. „Dobro. To možda menja stvar. To bih mogao da objasnim madam.“

„Sa druge strane“, rekla je, „možda sam bila sasvim budna.“

Gospodin Šeperd joj je pritisnuo zglob o ogradu stepeništa. „*Ključeve*, gospođo King.“

Pogledala je odozdo ka vratima od zelene čoje. Kuća se uzdizala nad njom, ogromna i nepristupačna. Odgovor koji joj je potreban krije se gore. Znala je to. Skriven, ili iseckan u komade, ali gore je. Negde. Čeka da bude pronađen.

Pa, moraću jednostavno da se vratim i pokušam ponovo, pomislila je.

Odvela ga je do odaja za domaćicu, do njenih odaja, nakon čega je on držao stražu na vratima i sprečavao svetlost da prodre. Soba joj je već delovala kao da pripada njenoj prošlosti. Nije bila udobna, samo prenatrpana. Na stolu je bio poklon koji joj je gazda ostavio. Četiri nedelje pre toga obeležila je svoj rođendan, urednih i lepih trideset pet. Gazda joj je dao molitvenik. Svima im je dao molitvenik sa pozlaćenim porubom i povezom od satena.

Držala je glavu visoko dok je gospodinu Šeperdu predavala ključeve.

„Imate li još neki?“

Odmahnula je glavom.

„Pobrinućemo se za vaše lične stvari. Možete da dođete i uzmete ih...“ Razmislio je. „U dogledno vreme.“

Gospođa King je slegnula ramenima. Mogu do mile volje da joj preturaju po sobi, njuškaju po posteljini i ližu umivaonik. Čak i da poklone nekom njene uniforme, ako žele. Haljine od žerseja, sa običnim trakama, tesnim okovratnicima. To može da nosi bilo ko. *Najbolje bi bilo da odaberete novo ime*, rekli su joj kad je došla ovamo, a ona je odabrala prezime King\*. Namrštili su se, nije im se to dopalo – ali bila je nepokolebljiva. Odabrala je to prezime jer se zbog njega osećala snažno, neranjivo. Titula gospođe došla je kasnije, kada je postala domaćica. Gospodin King, razume se, ne postoji.

Zadržala je kaput mornarskoplave boje i igle za šešir, a sve ostalo je spakovala i složila u svoj kofer od crne kože. Samo još jednu stvar je trebalo da skloni. Otvorila je fioku radnog stola i preturala kako bi našla hrpu papira.

Bacila ih je u vatru. Jednim elegantnim pokretom.

Gospodin Šeperd je zakoračio ka njoj. „Šta je to?“

„Jelovnici“, rekla je gospođa King, dok su joj u grudima svi mišići bili napeti. Svežanj papira bio je privezan trakom i posmatrala je kako tamni u vatri. Crveno se pretvorilo u braon, a zatim u crno.

„Šta?“

---

\* Kralj. (Prim. prev.)

Okrenula se i proburazila ga pogledom. Oči su mu preletale po sobi, unezverene, kao da traže stvari koje su mu promakle, tajne zakopane i skrivene u zidovima.

„Za bal gospođice De Vris“, rekla je.

Gospodin Šeperd se zagledao u nju. „Madam se neće dopasti što ste to uradili.“

„Sve sam već uredila“, rekla je gospođa King uz hladan osmeh. „Ona može da preuzme odavde.“

Posmatrala je traku na rešetki. Više nije bila od satena, već čista zemlja i pepeo. Koliko li se samo brzo promenila, iščezla. Koliko se iskonski preobrazila.

Šeperd je marširao kroz hodnike za poslugu do staja, ali nije je ponovo dodirnuo. Prošli su pored portreta gazde kuće, koji je visio iznad dugog stola. Ram je bio prekriven crnim platnom. Pitala se kada će Šeperd da zameni portret, pošto je sahrana prošla, pošto je sahranjen. Da li će okačiti portret madam, nešto od mekog ulja i lavande? To bi svima unelo strah u kosti. Oči te devojke su poput sečiva. Pretpostavila je da će Šeperd odugovlačiti koliko god bude mogao. On će biti u žalosti za gazdom duže od svih.

Nadam se da posmatraš iz raja, pomislila je, zagledana u portret. Ili gde god da si završio. Nadam se da ćeš videti kako će se sve odigrati. Nadam se da će ti držati oči širom otvorene kako bi mogao da vidiš šta radim sa ovom kućom.

Ova *kuća*. Nekada joj se divila. Bila je veća od svih u Park lejnu. Grdosija od stubova i hodnika, sedam spratova od podruma do potkrovlja. Novoizgrađena, sa novcem zarađenim od dijamanata, bleštala je belo. Uništavala je svetlost, sve oko nje bi uvenulo. Susedi su je mrzeli.

Da li je ijedna kuća u Londonu ikada bila ukrašena tako luksuzno i izvrsno? Kilometri ledenog mermera i bleštavog parketa. Zidovi ukrašeni francuskom svilom, sa rokoko panelima i stubovima. Struje je bilo svuda, zidovi su bubrili od voltaže, a lusteri bili veći od vetrenjača. Ogromni šporeti na gas. Metri i metri stakla sa snažnim mirisom sirćeta.

A svuda, u svakoj prostoriji, od poda do plafona, nezamisliva *blaga*: veličanstvene slike Van Dajka, ogromne kristalne činije pune karanfila.

Sitne umetnine od zlata, srebra i žada, heruvimi sa rubinima umesto očiju i smaragdima umesto prstiju. Kaučevi u salonu od zebrine kože, kartaški stolovi od slonovače i orahovine, flamingosi ružičaste boje i boje oniksa ispred kupatila. Pa biblioteka, sa najskupljom privatnom zbirkom u Mejferu.

Soba sa drvenim panelima, crveni salon, ovalna soba za prijem, balska dvorana – sve ukrašeno perima pauna, lazurnim kamenom i neiscrpnom zalihom ljiljana.

Gospođa King se više ničemu od toga nije divila.

Rukovala se sa gospodinom Šeperdom. „Moliću se za vas, gospođo King“, rekao je.

„Slobodno.“

Pretpostavila je da posluga sa sprata već raščišćava njenu sobu. Devojke verovatno ribaju podne daske ključalom vodom i kristalima sode, nose posteljinu na pranje i brišu svaki njen trag.

Bilo joj je bitno da se ne osvrće preko ramena na izlasku iz kuće. Jedan pogrešan pogled upućen pogrešnoj osobi mogao bi da je izda, da upropasti tek započeto. Golub je sleteo na stepenište džinovskog mermernog mauzoleja dok je prolazila dvorištem. Nije ga udostojila ni pogleda, nije pognula glavu u znak poštovanja prema starom gospodaru kuće. Umesto toga marširala je pravo.

Zakoračila je sama u sokak sa stajama. Čula je udaljenu tutnjavu motora, videla divlje cveće maka kako se probija kroz pukotine na pločniku. Bilo je zapostavljeno, gaženo, pružalo se ka nebu. Ubrala je jedan cvet, utisnula nežnu grimiznu laticu sebi na dlan i držala je tako toplu. Ponela ju je sa sobom.

Njena prva krađa.

To jest – prvi izmiren račun. Nije to bila obična *krađa*, nikako.



Unutra, na spratu, u utvrđenoj tišini salonskog poda, gospođica De Vris prolazila je kroz spisak zvanica za bal koji održava.

Pripreme su već nedeljama u toku. Datum je utanačen – dvadeset šesti jun. Tri nedelje i tri dana, a brojala je svaku sekundu.

Istinu govoreći, naravno, ideju je dobila mesecima pre toga, čim je tata zaplovio za Evropu u potrazi za banjama, najboljim kockarskim stolovima, potpuno odsečen od poslova kod kuće. *On* ne bi priredio nikakvu zabavu. Ni doručak, ni ručak, ni čajanke, ni večerinke nisu bili dozvoljeni u Park lejnu. Tako nešto stavilo bi gospođicu De Vris u izlog, kao da je na pijačnoj aukciji. Odbijao je to da toleriše.

Tata je *išao* pred svet – na kraljevsku regatu, večere sa diplomatama, u kraljičin salon, sportski klub. Oko vrata je nosio marame sa žutim tačkama, najvulgarnije prsluke, trošio nemilice na igranke u dobrotvorne svrhe – i drugi su mu tapšali. Gostili su se anegdotama njegovog ekstravagantnog života, manirima nekoga niskog roda sa sjajnim dugmićima.

*Ona* je ostajala kod kuće: očuvana, zatočena, grebala je po zidovima.

Nakon tatine sahrane, gospođica De Vris pozvala je gospođu King. Domaćica je u sobu ušla tiho, glatko, a na ruci je već nosila crnu traku. Na prizor toga gospođici De Vris prošao je drhtaj kroz grudi.

„Želja mi je da priredim bal“, rekla je.

Očekivala je zapanjenost, prigovore, argumente da nije red. Štaviše – odbijanje. Lojalnost prema tati se menjala i uskomešala; vladala je nervoza. Određeni članovi domaćinstva možda već odmeravaju koje su im opcije na raspolaganju. Gospođica De Vris je prihvatila agresiju, čak i drskost. To bi joj pružilo razloga da određenima da otkaz.

„Da li ste razmišljali o datumu, madam?“, pitala ju je gospođa King neuzrujano.

Sezona je bila dobrono odmakla – gospođica De Vris je propustila privatno razgledanje u Kraljevskoj akademiji, nije imala kostim za nedelju konjičkih trka. „Pre kraja juna. Ne kasnije od toga“, rekla je, znajući koliko će napora svi u kući morati da ulože. Bal predstavlja

njeno stupanje na scenu, *entrée*, mora da bude ogroman, džinovskih razmera, najbolji ove godine.

„Potpuno sam saglasna“, rekla je gospođa King uslužnim glasom. Preuzela je čitavu organizaciju na sebe, kao da ju je ona lično smislila, iznenadivši gospođicu De Vris svojom efikasnošću. Napravila je jelovnike, obavila najnezgodnije pregovore sa kuvaricom. Naručila cveće, novu posteljину, kristalne čaše, konobare, šatore i cerade, zabavljače. Napravila spisak neophodnog osoblja: nove salonske služavke, žene za svakodnevna čišćenja, čak i *krojačicu* da pomogne sa kostimom. Zatvorila je pola prostorija, a ostale otvorila, preuredila nameštaj, ispraznila fioke, spakovala stvari u sanduke.

„Možete sve to prepustiti devojkama, gospođo King“, rekla je gospođica De Vris nelagodno kada ju je zatekla kako pretura po jednom od ormara. „Ne bi trebalo da se iscrpljujete.“

Gospođa King ju je pogledala ravnodušno. „Nikada nisam iscrpljena, madam“, rekla je.

Gospodin Šeperd preneo joj je vest. Došao je u zoru tog jutra, uzrujan, sa izrazom iskonske neprijatnosti na licu.

„Mislio sam da bi bilo bolje da vam odmah kažem, madam“, rekao je. „Mali fenjerdžija je zatekao gospođu King kako ulazi u muške odaje. Mislimo da je planirala *randevu*.“

Gospođica De Vris bila je obučena kao neko u dubokoj žalosti, bez nakita, a kosa joj je bila skrivena ispod šantili čipke. Posve skromna, čedna.

„Koji lakej je bio u pitanju?“, pitala je.

Zastao je, samo na pola sekunde. „Vilijam“, rekao je.

„Gnusno“, rekla je gospođica De Vris bez emocija. „Zna li ostala posluga?“

„Bojim se da znaju, madam.“

„Onda moramo da od nje napravimo primer. Danas da je otišla.“

Osetila je kako je zadovoljstvo golica u venama. Jedno po jedno, pomislila je. Oteraću ih odavde *jedno po jedno*. Šeperd je dugo bio

zagledan u nju, dok su mu oči treptale u dupljama. Otkad je završila sa školom, a tata ostavio domaćinstvo u njenoj nadležnosti, Šeperd je jurio za njom da čuje njene odluke. Sastanci, troškovi, žalbe, odobrenja. Svakog sata dolazio bi joj na vrata, donosio pozivnice, beleške, čaj, poruke, isporuke. Kao da joj se zakačio za nogu da je špijunira. Gospođica De Vris ponekad se pitala šta bi uradio ako bi ona uzela žarač iz kamina i utisnula mu ga u kožu. Da li bi pao na kolena, da li bi vrisnuo, da li bi je preklinjao da to ponovi?

Ovi ljudi, tatini ljudi – gospođa King, gospodin Šeperd, advokati i ostala svita – oni prosto više *ne dolaze u obzir*. Tata je dao sve od sebe, dabome. Obezbedio joj je dadilje, služavke, sve što se može kupiti novcem. Ali to ti može pomoći samo do određene tačke u životu. Priželjkivala je da bude glavna na samom vrhu lestvice – među ministrima, erlovima, vojvodama, prinčevima. Potrebno je samo da se valjano uspostavi. Da saseče mrtvo granje. Da gradi na raščišćenom, svežem temelju.

Gospođa King je napustila kuću pre doručka. Gospođica De Vris sišla je na ručak u podne, prešla preko spiska sa pozivnicama i izvršila ispravke gde je trebalo. Advokati su stigli u dva sata, kao što je ugovoreno. Predvodio ih je gospodin Lokvud, srebrne kose i savršeno sređen, koncizan kao i uvek. Naredila mu je da ostane na čaju.

„Volela bih da otvorite pregovore o bračnoj nagodbi“, rekla je dok je sipala čaj, igrajući se majke.

Uzeo je šoljicu od nje, i začkiljio ka njoj. „Gospodin De Vris oduvek je izbegavao te diskusije. Ne znam da li pri ruci imamo zainteresovane.“

To joj se učinilo kao ne naročito prijatan odgovor. „Možda bismo mogli da ponudimo određene primamljive uslove“, rekla je gospođica De Vris.

Zastao je da razmisli. „Šta vam je cilj?“

Nasmešila se i za nijansu prigušila glas. „Ljubav“, rekla je. „A šta drugo?“

Šta to ne bi mogla da postigne, kada bi prodala nasledstvo svog tate? Prvoklasno savezništvo, titulu, život u kući na Trgu Berkli, ili sličnoj adresi. Mrzela je ovu kuću, smrad motornog ulja, sjaj novog. Želela je

da živi na nekom prastarom mestu. Da pusti korenje na nekom divnom starom imanju. Tatin adresar joj se gadio. Trgovci čelikom, vlasnici novinskih kuća i *Amerikanci*. Ona je želela istaknute muškarce. Plave krvi.

Gospodin Lokvud je ukratko izlistao ono što im je na raspolaganju. Pobesnela je zbog njegove procene. Rekao joj je da *traži previše*. Kao da su carstvu De Vrisovih oči gladnije od stomaka.

„Nisam siguran da će stanje računa ispasti povoljno nakon detaljnijeg ispitivanja“, rekao je. „Bolje je pričekati godinu ili dve.“

Godinu? Da još jedna sezona prođe? Već ih je šest propustila. A i jasno je da lupeta koješta. Kućni računi uvek su bivali plaćeni na vreme, zar ne? Dobijali su pozajmice i isplaćivali druge. Naravno da bogatstvo varira kada je tako kolosalnih razmera poput njenog.

Samopouzdanje, pomislila je. Moramo da izgledamo bogato. *Raskošno*.

Na kraju krajeva, ona je na svog oca.

„Priređujem bal, gospodine Lokvude“, rekla je. „Da li sam to već pomenula?“

Advokat je delovao opušteno, ali samo je *delovao* tako. Zapravo je bio sav nakostrešen, nazubljen od glave do pete. Ako bi mu se čovek previše približio, ogrebao bi se o njega.

„Nisam baš siguran u vezi sa tim“, rekao je. „Teško da je... prikladno.“

„U žalosti sam, gospodine Lokvude“, rekla je. „Razume se da će sama organizacija to i oslikavati. Nema potrebe da se uzrujavate. Neću se obući kao igračica.“

„Zar *vi* niste uzrujani?“ Upućivao joj je svoj uobičajeni pogled, neumoljiv i nesalomiv. „Zbog rizika?“

Motor automobila nakašljao se na putu ispred kuće.

Uputila mu je ravan pogled. „Kakav rizik, gospodine Lokvude? Bal u ovoj kući već dugo se iščekuje. *Navaljuju* na mene, svakodnevno.“

„Ko to?“, pitao je sumnjičavo.

„Već sam počela sa pripremama. Bilo bi strašno nezgodno da ga sad otkažem.“

„Gospođice De Vris, znate da mi je dužnost da vam pružam valjane savete“, rekao je tiho.